

3.

Међународни

ФЕСТИВАЛ ПРОЗЕ

PROSE
FEST

3.

Международ

3rd Internatio
of

НИ ФЕСТИВАЛ
ПРОЗЕ

NAL FESTIVAL
PROSE WRITING

PROSE
FEST

3. МЕЂУНАРОДНИ ФЕСТИВАЛ ПРОЗЕ НОВИ САД, 15-17. 04. 2009.

Ђерђ Конрад (Konrad György), Мађарска
Александар Генис (Александр Александрович Генис), Русија/САД
Александар Прокопиев (Александар Прокопиев), Македонија
Кристофер Хоуп (Christopher Hope), Јужна Африка/Енглеска
Вида Огњеновић, Србија
Милица Мићић Димовска, Србија
Ласло Вегел (Végel László), Србија
Светислав Басара, Србија
Горан Петровић, Србија

Распоред наступа:

***Среда, 15. април*   Галерија Матице српске**

13 сати – Свечано отварање и додела награде „Милован Видаковић“ Ђерђу Конраду
18 сати – ВИДА ОГЊЕНОВИЋ
19 сати – СВЕТИСЛАВ БАСАРА
20 сати - ЂЕРЂ КОНРАД

***Четвртак, 16. април*   Свечана сала гимназије „Јован Јовановић Змај“**

11 сати – Вида ОГЊЕНОВИЋ, Ђерђ КОНРАД
Спомен-збирка Павла Бељанског
18 сати – ГОРАН ПЕТРОВИЋ
19 сати – АЛЕКСАНДАР ПРОКОПИЕВ
20,30 сати – АЛЕКСАНДАР ГЕНИС

***Петак, 17 април*   Свечана сала гимназије „Јован Јовановић Змај“**

11 сати – Александар ПРОКОПИЕВ
                    Кристофер ХОУП
                    Александар ГЕНИС
Поклон збирка Рајка Мамузића
18 сати – МИЛИЦА МИЋИЋ ДИМОВСКА
19 сати – ЛАСЛО ВЕГЕЛ
20,30 сати – КРИСТОФЕР ХОУП

ГРАД КАО СПОМЕНИК

Ђерђ Конрад

(Говор на свечаној додели почасној доктората Новосадској универзитету, књижевнику и публицисти, Ђерђу Конраду, Нови Сад, 24. 10. 2003. године)

(...) У центру Новог Сада ноћу је више људи на улицама него у Будимпешти, што се мени надасве допада. Много је лепих жена, толико и времешни посетилац може објективно да констатује. Као млад писац, у Будимпешти сам завидео, с разлогом, читајући новосадске часописе на мађарском језику, на релативној слободи мишљења и изражавања, која је била осетна и у говору мојих новосадских пријатеља и колега. 1970. године радо сам седео у кафани извесног Лајоша, где су се писци различитих језичких израза врло добро и пријатељски споразумевали. У јуну 1973. године нашао сам се под полицијском истрагом која се завршила судском опоменом и губитком запослења, јер су цариници ухватили опасног злотвора, наиме, покушао сам да пренесем у Нови Сад, ради објављивања у књижевном часопису *Új Symposion* социографску студију пријатеља Миклоша Харастиа под насловом *Pag na akorg*. Заједно са пријатељем писцем Миклошем Месељом, од хонорара који смо овде добили, предузели смо у пролеће 1970. године угодно путовање преко Београда, Сарајева и Мостара у Дубровник, а одатле смо још отишли и на Корчулу и у Сплит. Тада сам први пут ступио на обалу Медитерана. Морам признати, тада ми ни на памет није пало да би ова земља разноврсне културе требала да се распадне по крајње несигурним етничким границама. Томе је већ, ево, више од тридесет година, своју везу с овим градом сам скромно, али ипак сачувао. За пријатељства су потребни партнери. Дозволите ми, даме и господо, да се пред вама захвалим Ласлу Вегелу, Арпаду Вицку и Алпару Лошонцу, који су живом и писаном речју посредовали моје мисли овдашњим читаоцима и радијским слушаоцима, а мене даривали властитим мислима и причама. Изражавам, надаље, своју захвалност успомени Данила Киша, који је био близак свима са којима сам у овом граду разговарао. Дубоко дирнут изражавам своју захвалност у нама још живо присутној слици Александра Тишме, чији се оштри профил под качкетом, када сам последњи пут био овде, још помаљао на степеницама подземног пролаза, попут каквог духа града, и тај мој утисак се потврђивао тиме што сам га истог дана, посве случајно, још два пута срео, што наводи на закључак да је писац волео да тумара градом. Град припада ономе ко се његовим улицама шета.

С мађарској превео Арпад Вицко

Светислав Басара

Светислав Басара је рођен 21. децембра 1953. године у Бајиној Башти.

Објављене књиге:

Приче: **Приче о несјајању** (1982); **Peking by night** (1985); **Феномени** (приче, 1989); **Изјубљен у самојослузи** (2008); **Мајмуноописаније** (2008)

Романи: **Кинеско писмо** (*Chinese Letter*, 1985); **Најукло оледало** (1986); **Фама о бициклистима** (*Fuss about Cyclists*) (1988, Награда Жељезаре Сисак); **На Граловом шрају** (1990); **Монјолски беккер** (1992, Нолит-ова награда); **De bello civili** (1993); **Уклеша земља** (1995); **Крајкодневица** (2001); **Џон Б. Малкович** (2001); **Срце земље** (роман, 2004); **Усјон и њаг Паркинсонове болести** (*The Rise and the Fall of Parkinson's Disease*, 2007, НИН-ова награда, „Деретина“ награда, Награда „Лаза Костић“, Награда за најбољу књигу домаћих аутора у мрежи јавних библиотрка Србије за 2008); **Дневник Марше Коен** (2008)

Есеји: **На ивици** (1987); **Тамна сјрана Месеца** (1992); **Виртуелна кабала** (1996); **Дрво историје** (1996); **Вучју брло** (1998); **Дрво историје** (2008)

Студије: **Looney tunes** (1997); **Светша маси** (1998); **Идеологија хелиоценјризма** (1999)

Драме и сценарија: **Dolce vita**, **Oximoron**, **Hamlet remake**, **Буди бојснама**, **Бумерані**, **Нова Сјрадија** (по мотивима приповедака Р. Домановића, 2009)

О роману „*Фама о бициклистима*“

Појављивање овог романа сматрало се својеврсним културним, друштвеним инцидентом, идеолошки противпожарци су објавили рат „Малој браћи еванђеоских бициклиста Ружиног крста“. Прогон се до данас није завршио али је књижевна имагинација *Фаме* постала стварност.

Пејтар Арбуџина

Једино што са сигурношћу можемо да тврдимо је да смо старији за две деценије и десетак издања овог романа. Они новопридошли тек треба да почну да троше метафизичко време *Фаме о бициклистима*. Путовање се наставља.

Миограј Раичевић

Ова књига је, у ствари, повест о тренутку који није постојао. Због тога она по својим основама надилази Историју, лудачки се кикоћући на њеном гробу. Што би рекао Шатобријан, који је немало патео од синдрома историчности – ово су успомене с оне стране гроба Историје.

Бранко Кукић

Пре двадесет година, помислио сам, ништа ме није припремило за појаву *Фаме о бициклистима*. Басара је до тада објавио своје прве приче и романе, а ја сам у мојој збирци *Фрас у шуји* објавио причу „Светислав Басара интервјуише Самјуела Бекета за Трећи програм радио Београда“. Басарини рани романи указивали су на списатељску разиграност, на постмодернистичко поигравање садржајем и формом, на препуштање апсурду, што су све одлике типичне за Басарин прозни поступак, али ништа није наговештавало велики скок, велики прелет, који ће се одиграти објављивањем романа који

PROSE
Ф

ће постати још типичнији пример његове прозе. После појаве *Фаме о бициклистима*, слободно се тако може рећи, српска проза више није била иста, као што ни Басара више није био исти писац, као што ни ја нисам био исти читалац.

Давид Албахари

О роману „Срце земље“

Да је савремени свет, а нарочито политика, у тоталном ћорсокаку, да су гласници апокалипсе све ближи, Светислав Басара (Бајина Башта, 1953) варира у свом иронично-пародијско-лакрдијашком дискурсу у низу романа, есеја, интерјуа. Тај својеврсни басаризам постао је препознатљив и онда када га се аутор јавно одриче, а његови читаоци траже као потврду да је у роману све дозвољено и могуће. У тој градњи и разградњи, мистификацији и демистификацији, мешавини спекулативног и метафизичког, научног и псеудонаучног говора, документа и фикције, Басара је, чини се, најдаље отишао управо у најновијем роману „Срце земље“.

Милан Живановић

Исписујући још један роман у складу са својом приповедачком поетиком која подразумева сталност књижевних увида спрам оних тачака стварности у којима се мешају метафизичко мишљење и радикални скептицизам о односу на феномене појавног света са каткад сасвим бизарним дешавањима, најчешће апсурдним и преузетим из актуелне стварности, Сватислав Басара у средиште збивања ове књиге ставља историји непознати тромесечни боравак Фридриха Ничеа на Кипру, из наводне 1882.године.

Ненад Шайоња

Грађено према опробаном моделу постмодернистичког (надри)романа, „Срце земље“ има маску нелитерарног жанра – елементе структуре научне студије: предговоре (анонимног писца, проналазача рукописа и преводиоца), поглавља од којих је свако посвећено посебном „аспекту проблема“ (од општег погледа на „мистерије Ничеове биографије“ до појединачних разматрања филозофовог односа према Богу, Вагнеру, женама, настављачима), бројне прилоге (необјављене фрагменте, писма, загробни интервју) и поговор. Историјским личностима су поштеђена само имена; све остало је машта у функцији алегоричног тумачења 20. века.

Весна Тријић

О књизи прича „Фантомски бол“

Све приче су написане као раблеовска алтернативна историја и представљају заводљиву мешавину фикције, мистификације, езотерије и историјске фактографије у којој је све као привид, могуће и дозвољено. Попут филмских напомена, „свака сличност са стварним људима је случајна“ или, преведимо то на језик литературе: мимезис као прозни дискурс је Басарин прозаистички непријатељ бр. 1, те и у овој збирци све подлеже сумњи, иронији, релативизму, варљивости. Бројни парадокси, алогизми и мистификације утичу

на књижевно стварање паралелне стварности у којој се каламбурски укрштају строго контролисана машта са бизарностима овог света. Хумор који из тога произилази је хумор апсурда који, иако има комички ефекат, у својој основи функционише на етичком нивоу, опирајући се и релативизујући ауторитете, идеологије, покорност, научну озбиљност или теоријску окошталост.

Јасмина Врбавац

О роману „Успон и пад Паркинсонове болести“

Роман овенчан признањем НИН-овог жирија критике за 2006. годину поседује све одлике талента, занатског умећа и списатељске зрелости Светислава Басаре: мајсторство композиције фрагментарне структуре романа; избрушени, врцави стил, поготово у есејизаторским партијама текста; полетност рефлексije и духовитост идејних обрта, са ненадмашним смислом за црни хумор и апсурд...

Горан Лазичић

Непуних двадесет година после *Фаме о бициклистима* Светислав Басара није одолео искушењу и вратио се на место успеха! *Усион и њад Паркинсонове болести*, наиме, у много чему може да подсети на то готово култно остварење вечитог највећег талента савремене српске прозе у којему је цео један читалачки нараштај с извесном егзалтацијом препознавао узорни и у исти мах најзабавнији изданак овдашњег постмодернизма.

Тихомир Брајовић

О роману „Дневник Марте Коен“

Светислав Басара је у сваком погледу особена фигура наше књижевности, а његова проза тражи барем минимално радозналост, широкообразованог читаоца који неће одустати на фантастичним обртима, мозаичном нагомилавању приповести, на пародији, апсурду, иронизовању, јукстапонирању неспојивих личности и идеја, већ ће, напротив, уживати у необичном споју хумора и луцидности, пратећи га у стопу и не губећи главу у лавиринтима рукописа. А таквих је, на срећу, било много још и у време прекретничких „Бициклиста“, и до данашњег дана се њихов број морао још увећати, сем ако на делу опет није Басарина теза о непостојању сваког смисла на овим просторима.

Јасмина Врбавац

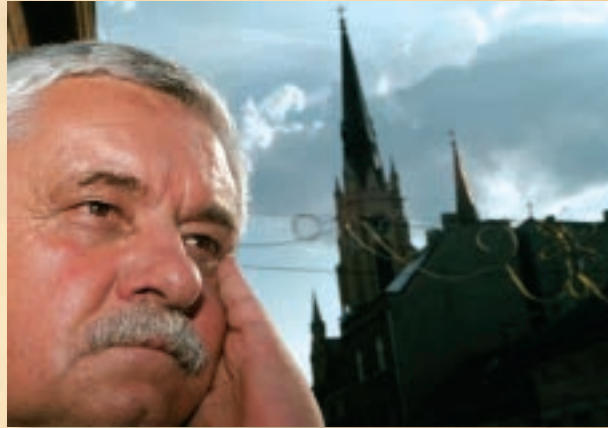
О драми „Нова Страдија“

У тексту Светислава Басаре, у бриткој представи ансамбла Народног позоришта, и редитеља Кокана Младеновића, „Страдија“ је историјски обрубљени, позлаћени оквир, сатирички хоризонт нашег начина постојања, похвала сабране и изабране националне глупости и лудости, у духу Еразма Ротердамског, и Алфреда Жарија. Наша ибијевштина!

Мухарем Первић

Ласло Вегел

Ласло Вегел (*Végel László*), прозни и драмски писац, есејиста, критичар, рођен је у Србобрану 1941. године. Своју књижевну каријеру започео је 1965. године, објављујући своје критичке текстове у култном часопису *Új Symposion*. Од тада је интензивно присутан у књижевности војвођанских Мађара, али и тадашње Југославије, односно Србије. Сарађује у свим значајним књижевним часописима ове средине. Након друштвених промена 1989. године своје књиге публикује и у Мађарској, сарађује у свим значајнијим часописима у Мађарској. Године 2005. у Будимпешти је објављена и мала монографија о Вегеловом опусу под насловом *Végel-Symposion*, са изабраним критикама дела Ласла Вегела мађарских, српских, хрватских и словеначких критичара. Приређивач монографије Золтан Вираг констатује да је књижевно дело Ласла Вегела значајно и по томе што синтетизује традиције и наративне импулсе мађарске књижевности и књижевних дискурса с простора бивше Југославије. У том смислу, Ласло Вегел подједнако припада и мађарској књижевности, али је и један од малобројних мањинских писаца који су трајно ушли у крвоток српске књижевности. Како је написао Александар Тишма, Вегел је прозаист модерне, урбане вокације, и управо у том својству је и – сматра Петер Естерхази - претеча модерне мађарске прозе.

Дела:

Романи: **Egy makró emlékiratai** (Мемоари једној макроа, 1967); **A szenvedélyek tanfolyama** (Курс сѝрасѝи, 1969); **Áttün(tet)ések** (Дуѝла екѝозиција, 1984); **Újvidéki trilógia – Egy makró emlékiratai, Áttüntetések, Eckhardt gyűrűje** (Новосадска тѝрилоѝија – Мемоари макроа, Дуѝла екѝозиција, Екхардтѝов ѝрсѝен, 1993); **Exteritórium** (Exterritorium, 2000); **Pareneza** (Parainézis, 2003). Збирке новела **Szitkozódunk, de szemünkből könnyek hullanak** (Псујемо, а очи су нам ѝуне суза, 1969). Збирке есеја **A vers kihívása** (Изазов ѝесме, 1975); **Ábrahám kése** (Абрахамов нож, 1988); **Lemondás és megmaradás** (Одрицање и оѝсѝајање, 1992); **Wittgenstein szövőszéke** (Виѝѝеншѝајнов разбој, 1996); **A nagy Közép-Kelet-Európai Lakoma bevonul a Pikareszk Regénybe, beszély a pikareszk regényről** (Велика Средњо-Исѝочно-Евроѝска Гозба сѝуѝа у Пикарски Роман, приповест о пикарском роману, 1998); **Peremvidéki élet** (Живошѝ на рубу, 2000); Збирка драмских текстова **Judit** (Јудиѝа, 1989),

PROSE
Ф
ST

и дневничке белешке ***Időírás, időközben*** (*Исписивање времена, у међувремену*, 2003). Вегел је и значајан драмски писац, његове драме су извођене у југословенским позориштима, а режирали су их тако значајни редитељи као што су Душан Јовановић, Љубиша Ристић и Љубиша Георгиевски.

Дела на српском језику: ***Мемоари једној макроа*** (роман, прев. Александар Тишма, 1969); ***Дујла експозиција*** (роман, прев. Радослав Миросављевић, 1983); ***Екхартов њрсиен*** (роман, прев. Радослав Миросављевић, 1990.); ***Одрицање и ојсијање*** (есеји, прев. Арпад Вицко, 1986, 1987); ***Абрахамов нож*** (позоришни есеји, студије, прев. Арпад Вицко, 1987); ***Живој на рубу*** (есеји, превео Арпад Вицко, 1992); ***Вишенишјајнов разбој*** (дневнички есеји, прев. Арпад Вицко, 1994); ***Велика Средње-Источна-Европска Гозба сјуја у Пикарски Роман*** (роман, прев. Арпад Вицко, 1996); ***Бездомни есеји*** (сабрани есеји, прев. Арпад Вицко, 2002); ***Ehterritorium*** (роман, прев. Арпад Вицко, 2002). ***Исписивање времена, у међувремену*** (дневничке белешке, прев. Арпад Вицко, 2003), ***Јудиша и друге драме*** (драме, прев. Арпад Вицко, 2005).

Добитник је награде *Млагоси* (1969); награде *Аду Ендре* (1993); награде Слободне штампе (1994); награде *Déry Tibor* (1995); награде *Jelenkor* (2000); Златне повеље Председника Републике Мађарске за књижевни рад (2000); награде Књига године у Мађарској (2001); награда *Milán Füst* за прозу Мађарске академије наука (2003); Кошутова награда (2009).

За Вегела се може рећи да, полазећи од његовог хабитуса, животних околности, представља једно специфично схватање књижевности, живота и језика. (...) Традиција ове књижевности је, наравно, мађарска, и она настаје унутар оквира мађарске књижевности, али уза све то је, по својој природи, међукултурална, што проистиче из њене историјске ситуације. У његовом опусу органски је присутна – хтео он то или не – српска, хрватска, словеначка, бошњачка, то јест „бивша“ југословенска стварност. Другачије карактерне црте у њеном бивству испољавају се у језичком слоју, у дискурсу, у интерпретативним формама.

Јуџика Ругас

Аутор обележава *Резињиране* финим меланхоличним тоном, случајно обојен горким тоном.

Gregor Mayer

Вегелови јунаци припадају једној генерацији, која је своје „послове и дане“ да се изразимо насловом Хесиодовог дела, учинила бескрајно прелиминарним.

Слободан Шнајгер

Вегел, рођен 1941, који живи у Новом Саду, био је у немачком говорном подручју лично непознат. Добро је да се то у будуће више неће дешавати.

Michael Martens

(Вегел) ... се не зауставља на опису отуђености, атмосфере безизлаза и бесмисла, које карактерише многе његове претходнике, већ борбено и гневно брани то осећање, мада је лишено сигурне оријентације, од стереотипних решења...

Александар Тишма

Нови Сад је, као некадашње ново утемљење, нарочито важан и симболичан за Вегела.

Sándor Radnóti

Вегел је, заправо, присталица доследно прихваћених и пропаћених животних путева који се завршавају, у својој коначници, апсурдним светом наде у незнађе.

Csaba Utasi

Александар Александрович Тенис

Писац, критичар. Рођен је 11. 02. 1953. у Рјазању. Одрастао је у Риги. Завршио је Филолошки факултет Летонског универзитета (1976). Од 1977. живи у Њујорку. Радио је у листовима и часописима руске емиграције („Нови Американац“ и други). Објављују га у Русији од 1989. Од 1984. сарадник је Радио Слободе (коментатор, аутор недељних емисија за рубрику „Изнад баријера“). Аутор и водитељ телевизијског циклуса „Генис. Писма из Америке“ (канал „Култура“). Аутор је личне рубрике у „Новој газети“ и сталне колумне у часопису „Есквајер“. Члан је редакцијског савета часописа „Страна књижевност“. Члан је жирија Букерове награде (1993). Члан Академије филолошких наука Руске Федерације. Лауреат награде часописа „Звезда“ (1997) и др.

У коауторству са П. Вајлом објавио је шест књига: „Савремена руска проза“, „Матерњи језик“ (по препоруци Министарства образовања Руске Федерације), „Руска кухиња у изгнанству“, „60-те. Свет совјетског човека“ и др.

Од 1990. ради без коауторства. Књиге „Америчка азбука“, „Вавилонска кула“, „Иван Петровић је умро“, „Тама и тишина“, „Пејзажи“, „Трикотажа“ и друге ушле су у тротомно издање сабраних дела „Културологија. Истраживања. Лично“ (2002, 2003). 2004. године објављен је зборник есеја „Сладак живот“ („Вагриус“), 2006. – књига кулинарских путештвија „Колобок¹“ (АСТ), 2008. – књига „Зен фудбала и друге приче“ (АСТ) и једнотомник „Шест прстију“ („КоЛибри“). У припреми за штампу је збирка филолошке прозе „Посебан случај“ и албума „Фантики“ (АСТ).

¹ Колобок – мали округли хлебчић у народним бајкама.

Од 2004. године води сталну рубрику у „Новој газети“.

Аутор је текста документарног филма о украјинској револуцији („Наранцаста зима“, режија А. Загданског).

Превођен је на енглески, јапански, немачки, француски, италијански, српски, мађарски, летонски и друге језике.

Кредо

Чудо књижевности састоји се у томе што је она способна да до читаоца донесе онај неизрецив, недељив и супстанционални, као срце, део човека, без ког се један аутор не би разликовао од другог. Изнузивши апстракцијама своју радозналост, нас не занима скуп идеја, једнаких, као што су карте у шпилу, већ уникатност њиховог распореда, шара, која је настала чудноватим распоредом општих идеја у свести. Књига је доказ, који води књижевност до њеног кривца. У књизи читаоци траже траг, који је писац оставио. Он се одликује аутентичношћу која одаје присуство реалности, али није реалност сама. Траг само указује на то, да је је она, реалност, била овде. Као што сви знају, књижевност је у стању да се понавља. Уникатна, у суштини, душа, која се налази између тела и текста.

Александар Генис

**PROSE
Ф**

Рекли су о аутору:

Генис је пропутовао читав физички свет који ми познајемо (па и онај који не познајемо, такође). Безгранична радозналост, усмерена на све стране, води Александра Гениса; она је жеђ да се досегне замисао Божија, као да је он последња, скоро усамљена ренесансна фигура (...) радознао према свету и дарезљив према нама, он иде напред, да би извидео, обавестио се, зауставио се на трен, присео, испричао и поново отишао на пут.

Таијана Толстој

Кроз вештачку природу, коју је човек створио око себе, Генисово писмо се пробија пулсирајућом бујицом прасака. Њихова енергија нас приморава да привремено заборавимо да је језик унук усиљене, а не праве природе. И још. Генис се тако наместио да види Русију из Америке и Америку из Русије – преко Кине.

Милораг Павић

(...) Лутајући Конгломератом УСА без предрасуда, увиђајући велике, иманентне предности једне земље која је имала привилегију да је могла да се конституише *ex nihilo*, избегавајући све историјске грешке и замке старе Европе, Генис не крије своју критичку задивљеност американошћу, али такође луцидно истражује и тај потмули, испод површине вршетећи ужас празнине на којем је Нови Свет саграђен. Или се тако бар чини дошљаку из Старог Света, па још из земље Достојевског... Немојте се плашити, Александар Генис не пати од типичних болести „руског писма“, и не хита да нам покаже да је с Вечношћу на „ти“; уместо тога, опредељује се за стратегију лирског путописца који крхотине својих утисака и мисли покушава да састави и систематизује кроз „строгу“ речничку форму (...). Мало које досадашње издање *Геопоетике* је толико дубински, а опет нимало доктринарно „геопоетичко“ као ово подстицајно једнокњижно двокњижје руског емигранта; од фамозне геополитике сви смо ионако одавно уморни, и једва живи. А многи, богами, ни толико.

Теофил Панчић

(...) Популарност код наше публике Генис је стекао филолошким романом „Довлатов и околина“. Књига није само интимна повест о писцу и последњем поколењу совјетских исељеника у Америци, окупљеним око новина и радија већ и о самом аутору који се духовито заклања иза Довлатовљеве „крупне фигуре“. Генис пише питко, пластично, афористично, што је смишљено да увуче читаоца у свет пищевих размишљања. „Целог живота сам тежио стварању оног суздржаног, непретенциозног стила, посредством којег читалац и слушалац усвајају садржину, ни сами не примећујући начин на који то чине.“ Појам „тајна“ у центру је Генисових промишљања о уметности.

Ана Оџашевић

Саша Генис је тумачио Сергеја Довлатова колико свим својим духом толико и телом (које се зове живот). Зато од свога текста није створио ниједну жанровску одредницу знану под именима критика, есеј, предговор, осврт, лирска биографија, студија, панегирик, ода. Задовољио се најзвишенијим, сопственим жанром названим филолошки роман. Ова синтагма врхунски је домет љубави према речима. Можда је проистекла из кулнарства: препредена куварица, осим зачина познатих из рецепта, у јело ставља и онај најважнији - љубав. Све зарад зачараности.

Владислав Бајац

У делу *Кула вавилонска*, руског писца Александра Гениса, крије се више његових књига, а један део преведен је директно из рукописа. Генис је освојио највише врхове стила, а још од прве књиге објављене на српском језику (до сада је објављено шест књига у издању *Geoyoeйике*) изазвао је велико интересовање читалаца у нашој земљи. Неодољива духовитост, богатство тема, лакоћа приповедања препознатљиве су особености свих његових есеја.

Драиња Рамадански

Ђерђ Конрад

Ђерђ Конрад (Konrád György) рођен је 2. априла 1933. године. Студирао је књижевност, социологију и психологију. Од 1959. до 1965. је социјални радник, уређује сабрана дела Толстоја и Балзака. Објављује прве есеје и чланке.

Од 1965. ради у научном одељењу Института за урбанизам. То је време почетка сарадње са социологом и теоретичарем урбане социологије Иваном Селењијем (Szelényi Iván). У коауторству са њим пише и обимну историјско-филозофску студију *Пушеви интелекције према класној власћи* – полиција је запленила рукопис 1974. и против аутора покренула кривични поступак који је убрзо ипак обустављен. Селењи је емигрирао, а Конраду је практично до краја 1988. године онемогућено да јавно публикује у Мађарској. Од 1976. до 1984. борави углавном у иностранству као стипендиста разних фондација – две године у Западном Берлину, затим у Сједињеним Америчким Државама, путује по Европи, Аустралији и Америци.

Један је од вођа демократске опозиције у једнопартијској Мађарској, затим један од оснивача најјаче либералне странке, Савеза слободних демократа. Добитник је Хердереове награде (1983), Европске награде за есеј (1985), Мировне награде немачких издавача и књижара (1991), Међународне књижевне награде Стефан Митров Љубиша (1998), Гетеове спомен-медаље (2000), Међународне Карлове награде (2001), Награде Франц Верфел за људска права (2007) и Награде Јеврејског савета за књигу (2008). Добио је највише државна одликовања Мађарске, Француске и Немачке. Почасни је доктор Универзитета у Антверпену (1990) и Новом Саду (2003).

Од 1990. до 1993. био је председник Међународног ПЕН клуба. Од 1997. до 2003. председник Немачке академије уметности Берлин-Бранденбург.

PROSE
Ф
ST

Дела:

Посеџилац (*A látogató*, роман, 1969); **Оснивач града** (*A városalapító*, роман, 1971); **Искушења ауџономије** (*Az autonómia kísértése*, есеји, 1980); **Губиџник** (*A cinkos*, роман, 1989); **Анџиџолиџика** (*Antipolitika*, есеји, 1989); **Врџна забава** (*Kerti multság*, роман, 1989); **Мелинда и Драџоман** (*Dragomán és Melinda*, роман, 1989); **На џуџку Евроџе** (*Európa köldökén*, есеји, студије, 1990); **Меланхолиџа џреџорода** (*Az újjászületés melankóliája*, есеји, чланци, студије, 1991); **Камени саџ** (*Kőóra*, роман, 1994); **Чекање** (*Várakozás*, есеји, чланци, 1995). **Текуџи џоџис** (*Áramló leltár*, есеји, чланци, 1997); **Невидџиви џлас** (*A láthatatlan hang*, есеји, 1997); **Осџавиџина** (*Hagyatéék*, роман, 1998); **Јуџословенски раџ** (*A jugoszláviai háború*, полемика, 1999); **На џуџ сџреман** (*Útrakészen*, есеји, чланци, 1999); **Шџа зна зелена жаба** (*Mit tud a levelibéka*, изабрани есеји, 2000); **Оглазак од куџе и џовраџак куџи** (*Elutazás és hazatérés*, аутобиографски роман, 2001); **Помрачење сунца, на бруу** (*Fenn a hegyen napfogyatkozáskor*, аутобиографски роман, 2003); **Писац и град** (*Az író és a város*, есеји, говори и чланци, 2004); **Туџа џеџлова** (*Kakasok bánata*, роман, 2005); **Чудесне фиџуре** (*Csodafigurák*, књижевни портрети, есеји 2006); **Клаџно** (*Inga*, роман, 2008).

На српском језику до сада су објављени његови романи *Губиџник* (1987, 1991), *Посеџилац* (1990), *Оснивач града* (1991), *Врџна забава* (1997) *Мелинда и Драџоман* (2002), *Оглазак од куџе и џовраџак куџи* (2008), те збирке есеја *Искушења ауџономије* (1991), *На џуџку Евроџе* (1995), *Иденџиџеџи и хисџерија* (1995), *Јуџословенски раџ* (2000), *Анџиџолиџика* (1999) и *Невидџиви џлас* (2001) – све у преводу Арпада Вицка.

www.konradgyorgy.hu

Ако би се тражио опус у коме је упечатљиво апсолвирано искуство историје и историзо-ване егзистенције у овом геоисторијском дијелу свијета и у овом вијеку онда бисмо управо могли да се обратимо дјелу Ћерђа Конрада.

Гојко Божовић

Оглазак од куће и ѿвратиак кући је књига која није окренута смрти, него животу, крцата пропаћеном ведрином.

Heiko Strech, Tagblatt

Оглазак од куће и ѿвратиак кући писан је новим тоном. Тихим, без патоса, скоро нежним. Тај нови глас ни по чему не подсећа на горку срџбу *Губиѿника* нити на апсурдни свет *Посеѿиоца*.

Michael Rohrwasser, Literaturen

Оглазак од куће и ѿвратиак кући је Конрадова језички најјезгровитија и најличнија књига – достиже у пуној мери ниво *Губиѿника* и *Посеѿиоца*.

Gregor Dotzauer, Der Tagesspiegel

Аутобиографски роман *Оглазак од куће и ѿвратиак кући* великог мађарског писца и хроничара Средње Европе, интимно сведочанство о масовном страдању, проза писана са аутобиографском накатом, али са захватом и учинком много ширим него што изазов “појединачног случаја” може омогућити. Без моралистичких коментара и без инсистирања на натуралистичкој слици ратног насиља, Конрад потезима мајстора ниже призоре туге, глади и смрти, фактографски и сабрано слика егзистенцијалне тескобе у позадини ратних сукоба – но “позадина” је у случају главног јунака и његове сестре тек еуфемизам за у више наврата срећно избегнуту смрт.

Владислава Гордић Пеѿковић

Слобода као узрок меланхолије? Нараво, не за Американце, који држе да револуција утире пут слободи, и да се она потом уједначено развија. Међутим, слобода је за Мађаре само прелазни период, који испуњава хијатусе између раздобља старих нових и нових завојевача - Татара, Турака, Хабсбурговаца, Немаца, Совјета...

Nick Owchar, Los Angeles Times

Милица
Мићић
Димовска

Милица Мићић Димовска је рођена 1947. године у Новом Саду. Дипломирала је општу књижевност са теоријом књижевности на Филолошком факултету у Београду. До сада је објавила четири збирке приповедака: **Приче о жени** (1972), **Познаници** (1980), **Одмрзавање** (1991), **У њроцеју** (1998), **Заручнице** (избор из прозе, 2003). Четири романа: **Ушваре** (1987), **Последњи заноси МСС** (1996, 1997, 2003), **Мрена** (2002, 2003), **Ушочишће** (2005), и књигу путописа **Пушойиси** (1999). За **Познанике** је добила награду "Карољ Сирмаји", за **Одмрзавање** Андрићеву награду, за **Последње заносе МСС** награде: Нолитову, "Бранко Ћопић" и "Бора Станковић". Приче су јој превођене на енглески, мађарски, пољски, словачки, италијански и шведски језик. Заступљена је у више домаћих и страних антологија српске прозе. Живи и ради у родном граду.

Милица Мићић Димовска (...) пише приповетке о женама које су обележене скривеним грехом свога пола, о женама распетим између захтева тела и мутних забрана савести. Улази под кожу својим јунакињама, боље рећи њиховим живим моделима, прати их стрпљиво, прилежно, чачка њихова болна места док се не запале, а све што уочи, преноси на папир, у историју болести, водећи свој лик чврстом праведничком руком у (заслужену) пропаст.

Јудита Шалић

О књизи *Мрена*

Мрена је књига писана у традицији класичног романа; то је покушај да се дочара целокупна слика једног преломног времена, које је ставило на пробу све наслеђене вредности и традиционалне идеале српског друштва. Отуда, иако психолошки конкретизовани, ликови Милице Мићић Димовске не делују као копије стварних личности, већ као репрезентативне књижевне творевине, носиоци психолошких и моралних особина карактеристичних за свет којем припадају.

Агријана Марчевић

PROSE
ФЕСТ

Док је у претходном роману (*Последњи заноси МСС*) аутентична биографска грађа преточена у драмски градирану и нијансирану причу “из себе” – из унутрашњости узнемиреног и сетног бића због нестанка заноса и идеала, *Мрена* паралелно прати неколико породица и осамљених појединаца, и то кроз време унатраг пола века, кроз “поглед уназад”. Наиме, роман *Мрена* обједињује животописе неколико породица, сажете кроз две или три генерације, зависне и умрежене око националне институције *Форума српској* (може бити и Академија и Матица и Институт), који је подложен бескрупулозним и микријским законима и правилима понашања шрафова власти.

Александар Б. Лаковић

Приповедање у *Мрени* тече углавном у трећем лицу, укључујући читав спектар поступака за приказивање стања свести ликова, док су у првом лицу само делови у којима се очитују размишљања и свест тешко покретне старице која има мрену и не учествује активно у збивањима која заокупљају остале. Она представља и неку врсту кључа за дело: болест од које само она дословно пати може се у пренесеном смислу дијагностицирати и код осталих: замућен поглед на стварност и одсуство жеље да се она боље сагледа, затвореност у властите опсесије и сећања. Старичина, пак, духовна оштровидост, која је иронично контрастирана двома ограничењима - мреном и физичком изолацијом - чини да чак и ликови који желе да мењају свет изгледају наивни у свом ентузијазму: све је то она већ видела, све се то већ догађало.

Мирјана Пејков

О књизи *Ушочишће*

Ушочишће је, заправо, уз мало слободе могуће читати и као својеврсни “продужени” и уз то дискретно полемички епilog *Последњих заноса МСС*, досад несумњиво најзапаженијег приповедног остварења Милице Мићић Димовске. Једнако стилски брижљиво и на моменте инвентивно писан, посебно у оним деловима који тематизују нараторкин унутрашњи свет и дубоко симболичне снове, најновији роман, с друге стране, приказује модерно трезвено и пустошно “наличје” романтичке опсене на којој је добрим делом почивала повест о недовршеној фрушкогорској песникињи Милици Стојадиновић.

Тихомир Брајковић

Моријаковски мрачан и бернхардовски психотичан, овај роман се супротставља књижевном mainstream-у који потцењује вредност „приче” и карактера.

Весна Тријућ

О књизи *У њроцеју*

Приповедачко мајсторство М. М. Димовске не заостаје за богатством и релативношћу њених књижевних садржаја, ако их већ и не надмашује. Бивајући све сложенији, њен приповедачки поступак оставља утисак све веће једноставности. Тајна те чаролије почива у пуном дозревању изворног дара, свежини надахнућа и снази стваралачке концентрације. Формално, у шта је боље не дирати, она се очитује у неколико чинилаца: у неосетном смењивању наративних перспектива и различитих типова наратора; у ефект(ив)ној реторичкој пропорцији између приповедања и приче; у инвентивној и динамичној композицији, често са дисонантним завршницама; у непосредности казивања култивисаном усменом речју, у неколико тоналитета; у несвакидашњој пластичности доживљеног говора.

Марко Паовица

О књизи *Последњи заноси МСС*

Исцртавајући нове обресе биографског романа као комплексне студије о човеку и ствараоцу у времену, Димовска је роман националних набоја и боја привела сложеним креативним усмерењима овог жанра (каких је мало у нашој, више у иностраној литератури), а завршницом књиге (амалгамска игра очаја и еротике на гробљу) изградила пандан врхунским страницама светске романескне прозе, попут Кенедијевих студија маргиналаца и губитника (Френки Фелан и Хелен у роману *Коров*), саучесника у једнако светом и прљавом ритуалу опстајања. Овим радикално очишћеним потезом, драматичним колико и свежим, Милица Мићић Димовска објављује значајне могућности нових прозних истраживања.

Тања Крајујевић

Вига

Огњеновић

Рођена у Дубочкама крај Никшића, одрасла и школовала се у Србији.

Основну школу завршила у Врбасу, а гимназију у Сремским Карловцима. Дипломирала је на Катедри за општу књижевност на Филолошком факултету у Београду и на одсеку за режију београдске Академије за позориште, филм и ТВ.

Постдипломске студије је започела у Паризу на Сорбони, а магистарски рад из теорије и праксе режије одбранила је на универзитету у Минесоти, САД, као стипендиста Фулбрајтове Фондације (1972. године).

Од 1974. до 1979. радила је као асистент на ФДУ у Београду. За директора Дrame Народ-ног позоришта у Београду изабрана је 1977. године, а по истеку четворогодишњег мандата, остала је у ангажману као стални редитељ.

Као професор по позиву, предавала је на универзитетима у Лос Анђелесу (UCLA, 1981, 1982), Чикагу (UIC, Columbia College, 1996, 1998, 2000) а у оквиру предавачких турнеја обишла је у неколико махова, као гост предавач, све веће универзитете САД-а (1985, 1991, 1997, 1999). Редовни је професор Академије уметности у Новом Саду.

Њен редитељски опус чини близу стотину позоришних, као и велик број телевизијских и радио режија, од којих многе по сопственим текстовима.

Написала је 11 драма, које су доживеле више поставки и бројна извођења, а објављене су у различитим издањима. Као редитељ гостовала је у многим позориштима широм раније Југославије (Црна Гора, Словенија, Хрватска), а радила је представе и изван наше земље. Режирала је разнородан репертоар, како домаћу и страну класику, тако и модерну савремену драму и многе праизведбе. Добитница је свих значајнијих награда за драму и режију. То су, између осталих: *Окћобарска награда града Београда за позоришну уметност* (1984); *Златни лаворов венац за режију* (Сарајево, 1985); *Вукова награда за уметност* (1992); *Стеријина награда за најбољу драму* (1991); *Награда Јоаким Вујић за позоришну уметност* (2001); *Стеријина награду за најбољу драму* (2002); *Стеријина награда за најбољу режију* (2002); *Награда Будва Град Театар за позоришну уметност* (2007). Објављује прозу и есејистику.

PROSE
Ф
ST

Збирке приповедака: **Ошровно млеко маслачка** (1994), **Сшари саш** (1996), **Најлейше шриповейке Виде Оињеновић** (2001), **Права адреса** (2007).

Романи: **Кућа мршвих мириса** (1995), **Прељубници** (2007).

Путописна проза: **Пушовање у шшоис** (2005).

Збирка есеја: **Насушрош шророчаншву** (2007).

Збирка интервјуа: **Нема више наивних шшшања** (2008).

Књиге драма: **Кашош Мацегоновић** (1989, 1994, 2004), **Меланхоличне драме** (1991), **Сешне комедије** (1993), **Девојка модре косе** (1994), **Милева Ајншшјан** (1988, 2002), **Јешорев шшш** (2001), Сабране драме у три књиге: **Драме I, II, III** (2000, 2001, 2002), **Дон Кршшо** (2007).

Добила је многе значајне награде за књижевни рад.

Између осталих: Награду „Просвеше“ за књигу године (1994); *Андрићеву награду* за приповетку (1995); Награду „Бранко Тошић“ за прозу (1996); Награду „Лаза Косшић“ за роман (1996); Награду „Карољ Сирмаи“ за приповетке (1996); Награду „Рамонда Сербика“ за прозу (1998); Награду „Сшсфан Мишров Љубиша“ за књижевно дело (1999); Награду „Тодор Манојловић“ за модерни израз у књижевности (2004); Награду „Милица Сшојадиновић – Срикиња“ за приповетке (2007); Награду Народне библиотеке за „Књигу године“ (2007).

Проза и драме су јој превођене на енглески, мађарски, талијански, грчки, бугарски, чешки, македонски и немачки језик.

Објављује преводе са енглеског и немачког језика. Живи и ради у Београду.

Приче и романи Виде Огњеновић су испуњени приповедачким, атрактивним језиком. Тај језик је функционалан, понекад језик жаргона, који нам доносе упечатљиви ликови препознатљивих црта, а приче позивају на сазнајну читалачку авантуру.

Гојко Божовић

У овој књизи су усклађене све вокације Виде Огњеновић и сва њена интересовања (драмска књижевност, позоришна режија, сценографија и костимографија, филм, сликарство, књижевна и културна традиција али и савременост, прича и роман, критика и есејистика, а богами и политика). На тренутке, *Насујроџи џророчансиџу* прераста у књигу ауторкиних сећања, на тренутке је реч о књизи дубоке оданости великанима (Његош, Љубиша, Јоаким Вујић), на тренутке се иста доима као албум са пријатељима, али се та променљивост указивања, и та разностраност која се једначи са радозналошћу, за потребом сазнавања и учествовања, учвршћује са најмање три везива. Прво је радост писања. Друго је прича и приповедање. А треће изналажење необичног угла, који учини да портрет или тема буду предочени занимљиво и заводљиво. У наше доба, у ком се искључивост и ниподаштавање високо котирају свуда, па и у књижевности и књижевном животу, Вида Огњеновић не устеже се од радости сусрета са вредностима, и не либи се да ту радост покаже, знајући да признање које ускратимо другоме неће, авај, остати нама.

Михајло Панџић

Ипак, сасвим је могуће да су *Прељубници* до сада најбоље прозно остварење Виде Огњеновић. Највише због мисаоне позадине која се открива попут најбољих алегорија иза паравана узбудљиве и добро скројене приче.

Мића Вујичић

Већ је истицано да је у прозно дело Виде Огњеновић (књиге приповедака и роман) уткано драматуршко умеће и искуство, као што и њене драме носе високе књижевне вредности које одликују ту прозу. Могло би се показати да је *Пушовање у џуџојис* вођено, грађено и плетено спретном драматуршком руком и поступком. Ова књига, иначе, носи неке од битних особености путописа, како га ауторка жанровски одређује у занимљивој, а зналачкој расправи на ту тему. *Пушовање у џуџојис* је, дакле, и истраживачка, и фикцијска, и епистоларна проза, и есејистички дискурс. При свему томе не изостају ни неке од оних већ познатих и цењених особина њене прозе: живо, свеже, искричаво, језички једро и раскошно приповедање, утисак непосредног обраћања, скоро поверавања, појединачном читаоцу, као и чести духовити и иронични обрти.

Милеџа Раговановић

Пушовање у пушћојис није путописни извештај, већ узбудљив роман у коме је путописна форма само мимикрија којом се у текст уводе готово сви књижевни жанрови.

Гојко Божовић

У *Прељубницима* Виде Огњеновић Амалија Којић умало да постане трагична жртва заблуде да се идентитет открива потрагом за коренима. Њен свет се распада, не кад сазна да је усвојена, већ кад се приближи биолошким сродницима чија су морална и емотивна упоришта далеко и од света који је њу усвојио, и од вредности које је она усвојила. У покушају да помири разлике, Амалија ће изгубити супруга. Жена која је веровала у своју неспорну сталешку припадност елити, интелигенцији, свету срећних и сталожених људи доживеће ментални расцеп и емотивни слом, али се и срећно изборити за нову равнотежу. Амалијина недоумица да ли се идентитет гради на темељима порекла које нисмо бирали или на темељима одлуке о сталежу и вредностима којима ћемо припадати може се схватити као индивидуално, национално и родно опредељивање, али и као битка да се прихвати Друго.

Владислава Гордић Пејковић

Идентитет своди људе на ознаке, али означено је, хвала Богу, несводиво. Идентитет је стога увек прељуба. Издаја и надокнада пре него потврда и остварење властитости. Зато је тако узбудљиво и опасно играти се идентитетом. Отуд тако убедљив читалачки утисак. На основу романа *Прељубници* извесно је да је прељуба савршена метафора идентитета. Уосталом, идентитет је увек метафора, никад чињеница. Идентитет успоставља однос у који полагамо своје уверење, свој суд. Као такав, идентитет нам на крају суди. Неовлашћено. Али стварно. Метафора надилази чињенице.

И онда, ако је све то баш тако, ако је прељуба савршена метафора идентитета, који је сам по себи баш то – метафора и прељуба – онда морамо повући оцену да је наслов овог романа варљив и непоуздан. Јер очигледно је да наслов истинито и верно означава о чему је реч. А онда је очигледно и да је аутор ове књиге мајстор. Није случајно да је аутор управо овакве књиге – жена. Њен идентитет је несводив. Њено име је Вида Огњеновић.

Срејен Уричић

Вршне тачке романа представљају, свакако, две мајсторски обликоване сцене, оне у којој јунакиња сазнаје истину о својој усвојености и оне у којој се, у оперетски “дипломатском” окружењу обе породице, најзад сусреће с биолошком мајком. Написане с имгинацијом која подразумева драматуршко и редитељско занатско знање, ове интимно преломне ситуације уједно су, међутим, и романескно одређујуће, будући да наместо

очекивано катарзичних преокрета главном карактеру доносе антиклимаксе и унутрашње раздешавајуће потресе од којих се неће опоравити, и тако читалачко разумевање прећутно упућују мимо иначе устаљених могућности. Отуда су *Прељубници* дезилузионистичка исповест унутрашњег распрскавања или психолошке имплозије, након које се јунакињин живот разоткрива као рушевина заблуда о сопственом идентитету, али и о идентитету њеног привидно заштићеног света.

Тихомир Брајовић

Болно отрешњена подсећањима на личне падове и нискости (предбрачне прељубе и абортус), која јој помажу да опрости љубавну издају (бившем и већ туђем) супругу, јунакиња се више не заноси идејама да може да буде гордо и бескрупулозно биће из феминистичке бајке, већ се мири са истином да је стереотипна (бубица која „удара у стакло док се не обезнани“) и да мора да одбаца „наследне тапије“ како би стекла право на (достојанствену) будућност.

Весна Тријић

У збиркама приповедака *Ошрово млеко маслачка*, *Сџари саџи*, у роману *Кућа мрџвих мириса* и драмама *Како засмејати јосџодара*, *Је ли било кнежеве вечере*, *Кањош Мацегоновић*, *Трус и џрејџи*, *Милева Ајнџијан*, *Девојка модре косе* и другим, Вида Огњеновић је показала, на изузетно језички сугестиван начин, умеће реконструкције минулих времена и несталих светова, чиме се, уметничким методама универзалне аналогије спајају вечита и актуелна питања људске егзистенције, националне традиције, културе и модерног осећања света.

Образложење за наџрагу „Сџефан Миџров Љубиша“

Горан Петровић

Горан Петровић рођен је 1961. у Краљеву. Ради као главни и одговорни уредник књижевног часописа „Повеља“ и издавачке делатности Народне библиотеке „Стефан Првовенчани“.

Објавио је у преко седамдесет издања књигу кратке прозе **Савећи за лакши живої** (1989), роман **Аїлас ойисан небом** (1993), збирку прича **Осїрво и околне їриче** (1996), роман **Ойсада цркве Свеїої Сїаса** (1997), роман **Сийничарница 'Код срећне руке'** (2000), збирку приповедака **Ближњи** (2002), књигу изабране кратке прозе **Све шїо знам о времену** (2003), драмски текст **Скела** (2004), збирку приповедака **Разлике** (2006) и књигу записа **Преїраживач** (2007).

Петровићеви романи и књиге изабраних прича су у преко двадесет издања објављивани у преводу на француски, руски, шпански, италијански, бугарски, пољски, словеначки, украјински и македонски језик.

PROSE
ST

Рекли су о аутору:

Очуђујући свет прозе Горан Петровића уздиже се у читаочевој свести као крхка творевина пробуђеног језика.

Тихомир Брајовић

Свет Петровићевих прича је на мапи данашњице оаза која чува и брани духовне вредности, лиричност, право на сан и веру у бољу и лепшу стварност.

Љиљана Шоћ

Реалност језика и приповедања може да надмаши реалност света и да премости дубине историје – све док смо читаоци. На том настојању израста острво приповедања Горана Петровића.

Гојко Божовић

Аџлас описан небом је на путу исправљања помањкања маште, труда, знања, љубави и снова... У једној од најнеобичнијих књига поетске прозе која се у нас појавила, та необичност и свежина уздижу се на степен прве важности човековог самоочувања.

Тања Крајугевић

Аџлас описан небом је, парадоксално, књига која поступком буди сећања на многе књиге (Шехерезада, Декамерон, Борхес, Павић, Енде...), али, која, управо по реткости, барокности и гозбености маште у њој, ни на једну од тих књига уистину не личи.

Михајло Панџић

Потпуно необуздан испад имагинације реткост је која се мора одмах забележити. Књига Горана Петровића, *Аџлас описан небом*, читав је један маштовити и заносни романескни Млечни пут, олуја духовитих искрица покренутих романескним бајањем које упркос логици и наоко строгој власти просвећеног ума допире из неког старог паганског обичаја скривеног у причи.

Александар Јерков

Поетика Горана Петровића не припада магијском реализму, ни модерном писцу (тако блиском савременом, избирљивом читаоцу) већ литератури високог ранга, реткој и аутентичној. Језички избрушена, стилски оригинална, питка, заводљива, без шавова; фасцинантне маште. Слојевита, добро промишљена, мудра и откривалачка. Она глатко спаја архаични средњи век и догађаје чији смо сведоци, историјске чињенице и паралелни свет, морбидне гротеске и поезију живљења кроз сан, хоризонталне и вертикалне меридијане глобалног система егзистенције, историјске ломове и људске судбине. Стављајући прелепу Жичу у срце и корен романа, и посматрајући кроз Савине прозоре на даљину, у прошлост и сада, аутор је комплексно згуснуо векове битисања Срба у пешчани сат времена, који неумитно отиче. Роман се чита у даху. Моћан је у снази речи, лепоти слика, откривалачкој машти, смелим идејама, истинитој мисли. Како би рекла

Вирцинија Вулф: „Богата је то трпеза“. Жича је добила себи достојног песника, историја смелог тумача, а читалац необичну књигу коју је незахвално назвати само романом.

Нашаша Ковачевић

Сасвим је сигурно да у савременој српској прози не постоји глас који доследније и с више тихе говорљивости исказује тежњу за оним пуним и човечним ликом постојања.

Драјан Хамовић

Добитник НИН-ове награде за 2000 годину! Чудесно! Блиставо! Генијално! Прави бисер краја века! Фасцинантна и узбудљива прича о трагичном XX веку српске историје, од убиства краља Александра Обреновића (1903) до давно очекиваних промена у Србији у последњој години XX века...

Гојко Тешић

Може ли се романом симболички васкрснути читав један век на заласку? Својим трећим великим романом Горан Петровић показује да је и немогуће могуће.

Васа Павковић

Сићничарница “Код срећне руке” изгледа нам као чаробно окно које је пред нашим читалачким очима отворила чисто књижевна уобразиља. Стога бисмо, на самоме крају, Петровићев роман, не поричући да је фантастичан, радије назвали чудесним.

Новица Пејковић

Сићничарница “Код срећне руке” је дело ствараоца живе имагинације, раскошног језика и рационалне усредсређености на приповедачко обликовање форме романа.

Радован Вучковић

Сићничарница “Код срећне руке” је крупан прилог поверењу у моћ матерњег језика и у његове снове.

Јован Делић

Успоставити додир са ближњим и ближњем, ма колико он или оно били удаљени, а користећи бескрајно поверење у речи и потребу да се ствари именују и као такве овековече у причи, значи отворити могућност за постојање *времена у времену*, јер и, рекли бисмо парафразирајући Петровића, свако *време је гео шела*. А спознати ближњег у неименованом, оном који заборавља, да би изнова памтио, и који је ту да би покренуо управо ону примарну човечност, значи отворити могућност за откривање безвремености у свим њеним видовима. И о томе, између осталог, говори имагинативно раскошна и очућавајућа проза Горана Петровића.

Ана Рисковић

Александар Прокопиев

Александар Прокопиев је рођен 1953. у Скопљу, где углавном и даље живи (мада су му путовања одавно постала равноправни и корисни део живота). Досад објавио више збирки прича, есеја, хаику поезије. Заступљен у бројним македонским и међународним изборима прича. Превођен је на енглески, француски, италијански, пољски, јапански... и на све балканске језике. До сада су на српском изашле његове збирке прича ***Ars amatoria***, ***Анџиуујсџива за личну ујојребу***, роман ***Посмајрач*** (у издању Геопоеетике) и ***Она воли Чехова*** (у издању Зографа). Роман ***Посмајрач*** био је македонски кандидат за награду "Балканика" и ушао у најужи избор за награду. Добио је награду "Прозни мајстори" за најбоље прозно дело у Македонији 2007.

PROSE
IST

О књизи *Ars Amatoria*

Македонски приповедач и есејиста, А. Прокопиев уједињује у себи више различитих и међу собом тешко спојивих личности: доктора филозофских наука, приповедача, водитеља радио емисија, редитеља - учесника алтернативних сценских група, некадашњег композитора и музичког извођача у београдским *Иголима* и скопским *Усџа на усџа*. Разноврстан, поливалентан, несмирљив, увек у акцији и ношен увек новим идејама, Александар Прокопиев је данас једна од незаобилазних фигура македонске књижевне сцене. Десет прича о љубави под називом *Ars Amatoria* носе у себи, баш као и сам аутор, посебну динамику и богатство карактера и ликова, изузетан језик и вишеслојност.

О књизи *Анџиуџисџа за личну уџошребу*

Ово је истинско отворено дело, које не зна свој крај, као што истовремено не познаје своје жанровске границе и ограничења.

Књижевност, изједначена са еротичношћу – и зато привлачна, прижељкивана, тотално непредвидљива, заводљива, елоквентна, пикантна, сочна, перфектно стилизована.

Ово је, у правом смислу речи, полифонична проза, текст-контрапункт, натопљен и музикалношћу, вероватно благодарећи дубокој привржености и преданости Прокопиева музици.

Део ових записа посвећен је управо узбудљивости сазнања и суочавања са културном Другошћу – сопственом, у односу на Запад, и обратно, западном у односу на своју.

Близак духовним заложбама данас коњукуртног духовног хоризонта номадизма, пријатељ већине номадских интелектуалаца и писаца, Прокопиев, у правом смислу речи, црпе из скиталачке енергије Града, али и од дифузне, лавиринтске енергије Библиотеке. Прокопиев је пре свега убеђени хедониста у потрази за уживањима и лепотама живота и текста.

О књизи *Посмаџрач*

После више књига прича, есеја и збирки песама, један од најбољих савремених македонских аутора, у доказано зрелом списатељском добу, објављује свој први роман.

Посмаџрач је одмах по изласку био номинован за међународну књижевну награду *Балканика*, а добитник је награде *Прозни мајсџори* за најбоље прозно дело у Македонији 2007. године.

...сновидни, опсесивни свет у коме све има своје значење. Ова техника не мистификује ништа. Напротив, све је повезано. Прокопиев нам нуди узор списатељске сензибилности. Значење ствари је у њиховој резонанци. И тако, веома брзо, успева да нас заведе.

Фиона Симџсон

...у његовој прози, небо је лепо. Јунак је као античка скулптура спавача са ерекцијом. Свет је илузија, а посао уметника је да дохвати ту илузију – то је порука прозе Прокопиева.

Јасна Кошеска

...*Посмајрач* је изузетан роман са одличним естетским перформансама. Читљив, привидно једноставан, модерно постмодеран, учен роман што своје огромно знање крије под метапрозном маском „неукости“ и „наивности“, ироничан, скандалозно критичан према хипокризији колективитета, у целини отворен за најдубље слојеве личности... – то је нешто што се одавно није десило у нашој прози.

Венко Андоновски

Кристофер Хоуп

Романописац Кристофер Хоуп је рођен 1944. године у Јоханесбургу у Јужној Африци. образовање је стекао на универзитетима Witwatersrand и Natala, а радио је као новинар пре него што се преселио у Лондон 1975. године. Редовно води емисије и пише чланке и критике за новине и часописе. Пише и драме за радио и телевизију.

Његове песме су први пут објављене у књизи **Избеливање** (*Whitewashes*, 1971), али је прво значајније објављено Хоупово дело било **Вожње њо Кејју** (*Cape Drives*, 1974), за које је добио награде „Thomas Pringle” и „Cholmondeley”. Међу објављеном поезијом су и **У земљи црне свиње** (*In the Country of the Black Pig*, 1981) и **Енглези** (*Englishmen*, 1985).

Његов први роман, **Одвојено одрасћање** (*A Separate Development*, 1981), био је забрањен у Јужној Африци. Богата, хумористична сатира на тему система апартхеида, добитник је награде „David Higham” за белетристику. Међу осталим романима су **Крујеров врх** (*Kruger's Alp*, 1984), који је добио „Whitbread” награду за роман; **Хошенишојска соба** (*The Hottentot Room*, 1986), смештен у лондонски ноћни клуб, другу кућу јужноафричких азиланата; и **Мој чоколадни сјасилац** (*My Chocolate Redeemer*, 1989), прича о неочекиваном пријатељству између петнаестогодишњакиње и прогнаног диктатора. Међу новијим романима су **Кућа сјокоја** (*Serenity House*, 1992), црна комедија смештена у старачки дом у Лондону, која је ушла у ужи избор за Букерову награду за белетристику; **Најмрачнија Енглеска** (*Darkest England*, 1996), која изокреће колонијално искуство кроз визуру афричких истраживача у посети Енглеској; и **Ја, месец и Елвис Присли** (*Me, the Moon and Elvis Presley*, 1997), сатирични роман који се одиграва у новој Јужној Африци. Најновији романи су **Љубавници моје мајке** (*My Mother's Lovers*, 2006), и **Врш ружних снови** (*The Garden of Bad Dreams*, 2008).

Хоуп пише и документарну литературу међу којима је аутобиографија, **Бели дечак бежи** (*White Boy Running*, 1988), путопис, **Москва! Москва!** (*Moscow! Moscow!*, 1990), који је освојио

награду ПЕН-а, и најновији, **Знакови срца: Љубав и Смрт у Ланејдоку** (*Signs of the Heart: Love and Death in Languedoc*, 1999), о његовој кући на југу Француске. **Браћа њод кожом: Пушовања у ширанују** (*Brothers Under the Skin: Travels in Tyranny*, 2003) је биографија зимбабвеанског диктатора Роберта Мугабеа.

Награде

Thomas Pringle Prize - Cape Drives (1972); **Cholmondeley Award - Cape Drives** (1974) **David Higham Prize for Fiction** – *A Separate Development* (1981); **Whitbread Novel Award** – *Kruger's Alp* (1984); **Central News Agency (CNA) Literary Award (South Africa)** – *White Boy Running* (1989); **PEN Award** – *Moscow! Moscow!* (1990); **Booker Prize for Fiction (u užem izboru)** – *Serenity House* (1992).

Ауторска изјава

Мени је писање одувек деловало као поприлично враголасто занимање. Пишем, не да бих променио свет, него да га поткопам, пошто ови модели који су у понуди делују углавном прилично досадно. Велики део живота је чудан и неорганизован. Многи су људи који се праве да поуздано знају нешто или довитљиви или покварени. Често су и шарлатани. Човек пожели да запише њихове изјаве кад год је то могуће, као упозорење другима. Као писац имао сам довољно среће да одрастам у Јужној Африци, месту где фатална лудост за коју те сви убеђују да представља „нормалан“ живот увелико премаша чак и најсмелије писце. То је била фантастична обука. То је оно што ме је научило чистој инвентивности живота. А дало ми је и тему – тријумф снаге и крајње комичности оних који њоме владају.

PROSE
Ф

(...) често изузетно смешна а понекад и дубока сањарења... његова осећања су непогрешива, а проза дивна.

Sunday Times

(...) опчињавајуће... фасцинантна деконструкција... Хоуп никада не губи способност да зачуди

Telegraph

(...) сјајно, говори нам више о антропологији моћи од хиљада академских монографија...

Irish Times

Сјајан прозни стилиста, са дубоким разумевањем тога како место делује на човека... Кристофер Хоуп нам даје да осетимо и пробамо носталгични укус једноставног оброка од свежег хлеба, мало соли и свежих сардина у влажној, хладној колиби на Тарни.

Catherine Lockerbie, Scotsman

Кристофер Хоуп је мајстор снажне инвентивне сатире... Никада није био забавнији или екстравагантније манипулисао политичким околностима... Човек се диви имагинативној плодности романописца који увек изнова уме да претвори екстремне ситуације у бујну алегирију.

Penelope Lively, Spectator

Веома забаван и проницљив поглед на бесмислице и противречности нове Јужне Африке... Оно што импресионира је количина оштре сатире коју је Хоуп сажео у кратко штиво; са набијеном економијом приповедања, он нам прича историју једног целог града.

James Wood, Guardian

Најновија бурлеска Кристофера Хоупа о Јужној Африци је јетко перцептивна као и увек... заводљиво заједљива слика „храброг новог света“ који није заслужио ни један од тих епитета.

Julia Read, Scotsman

Уобичајено је да се кратка прича пре сматра крупним кадром него пејзажем, али Кристофер Хоуп успева да суптилном економијом изгради велике просторе имагинације. Енигматични, па ипак духовити, згуснути фрагменти *Врџа ружних снова* призивају сећања на забрањене слаткише и подсећају на немирни сатирични несташлук.

Хенри Хичинџ

Приче Кристофера Хоупа су чврсто усредсређене попут поезије, али без икаквог осећаја непријатне спутаности. Ослобођене облика конвенционалног наратива, који нараста до кулминације да би се затим спустио ка расплету, оне нам откривају значајне тренутке у изузетним животима. Његова емпатија са читавом плејадом чудних људи и разумних животиња је благотворно и потпуно несентиментално.

Patrik Sken Kejtling

(...) Што је најважније, међутим, Хоупове приче вуку корене из стварног живота, где се упознајемо са уверљивим ликовима и сусрећемо се са животним причама које нису много другачије од наших. Управо је то што је свет какав познајемо претворен у нешто страшно оно што *Врџу ружних снова* даје његов узнемирујући и језовити ефекат (...).

(...) Стварни живот, како нам говори *Врџу ружних снова*, је много чуднији од сваке маште.

Sara Kiting

Неодољиви романи Кристофера Хоупа су препуни шароликих, понекад бизарних ликова чије повести доприносе кумулативном дејству света који описује. Игра се са речима и преплиће радње, али посвећеност која лежи у позадини његове горуће сатире усмерене на ауторитарну власт увек је јасна. У тринаест приповедака објављених у његовој најновијој књизи, *Врџу ружних снова*, од којих је седам емитовано на BBC радију, ограничио се на кључне ликове и појединачне теме. Његова инвентивност и духовитост немају премца. Мајстор је реченице која плени пажњу, понекад је довитљиво користећи да нас зароби од самог почетка приче.

Sara Kertis, Књижевни годашњак часописа Times

(...) Кристофер Хоуп је беспрекорно вешт романописац, који као да је написао ових 13 прича као својеврсну изложбenu витрину или каталог са жанровским узорцима (...) Скоро да би могле потицати из пѐра 13 различитих аутора, а показују његово виртуозно познавање стилова и тема као и миљеа, као да треба да демонстрирају све могућности модерне приповетке. Читати их је као отиснути се на пут у књижевно истраживање, никада не знајући куда смо се запутили, нити шта нам се то догађа (...)

Džen Moris, Guardian

КО ЈЕ КО НА ФЕСТИВАЛУ

*

Продуцент

Културни центар Новог Сада

*

Директор и главни и одговорни уредник

Ласло Блашковић

*

Организациони одбор

Вицко Арпад, Владислав Бајац, Ласло Блашковић, Гојко Божовић, Недељко Мамула,
Теофил Панчић, Зоран Пауновић (председник)

*

Извршни продуцент

Недељко Мамула

*

Секретар Фестивала

Весна Станишић

*

Организација

Васа Тимотијевић, Зоран Докић, Миља Петровић

*

Програмски и организациони сарадници

Гимназија „Јован Јовановић – Змај“: Професорица Мирјана Грдинић; Ученици: Душко Баленовић,
Лука Баришић, Тамара Ђуровић, Наташа Дринић, Дарко Брзица, Риста Симикић, Бојана Апић,
Софија Виђикант, Данка Дебељак

Гимназија „Лаза Костић“: Професорица Теодора Пфајфер; ученици: Емилија Вујичић,
Јована Драгојлов, Борис Лазић, Лазар Милошевић, Радомир Белопавлић

Карловачка гимназија: Професорица Љиљана Малетин Војводић; Ученици: Николина Стјепановић,
Љубиша Августин, Михајло Радивојевић, Сара Стефан

*

Визуелни идентитет Фестивала

Ксенија Чобановић

*

PR Фестивала

Драгана Белеслијин

Односи са јавношћу Културног центра Новог Сада

Нада Селаковић, ПР КЦНС
Сибина Рукавина, секретар програма КЦНС

*

Маркетинг Културног центра Новог Сада

Мирсад Авдић

*

Уредник програмске књижице

Недељко Мамула

*

Технички уредник

Владимир Ватић

*

WEB master

SERKL – Радивој Додеровић

*

Превод

CZSJ Babylon – Лидија Капичић

*

Обезбеђење

ENIGMA

Штампа: ФУТУРА

Тираж: 500

ПОСЕБНА МЕДИЈСКА ПОДРШКА / SPECIAL MEDIA SUPPORT:

ДНЕВНИК

Gradanskilist

MAGYAR SZÓ

rtv panonija

McCANN ERICKSON Public Relations

EUnet
FUNKCIJA

ФЕСТИВАЛ СУ ПОМОГЛИ / FESTIVAL SUPPORTED BY:

Ресторан "ФРАНЦУЗ"

Салаш 137

Ресторан "AQUADORIA"

Винарија "ЂУРЂИЋ", Сремски Карловци

AD "BB MINAKVA"

Културни центар Новог Сада
Cultural Centre of Novi Sad

Културни центар Новог Сада / The Cultural Centre of Novi Sad

Телефон / Phone:

+381 21 527 852, +381 21 528 972, +381 21 524 584

Факс / Fax: +381 21 525 168

e-mail: nsprosefest@eunet.rs

www.kcns.org.rs

Издавач / Publisher: Културни центар Новог Сада, Католичка порта 5, 21000 Нови Сад
За издавача / On behalf of Publisher: Ласло Блашковић, директор / Director

**ОРГАНИЗАТОР ЗАДРЖАВА ПРАВО ИЗМЕНЕ И ДОПУНЕ ПРОГРАМА!
ORGANISER WITHHOLDS THE RIGHT TO CHANGE AND ADD TO THE PROGRAMME!**

CIP - Каталогизација у публикацији
Библиотека Матице српске, Нови Сад

821(4):929

МЕЂУНАРОДНИ ФЕСТИВАЛ ПРОЗЕ ПРОЗЕФЕСТ (3 ; 2009 ; НОВИ САД)

3. међународни фестивал прозе ProzeFest, Нови Сад, 15-17. април 2009 /
[организатор] Културни центар Новог Сада = 3rd International Festival of
Prose Writing [Prosefest, Novi Sad, 15-17th April 2009] / [organized by] Cultural
Centre of Novi Sad ; [уредник програмске књижице Недељко Мамула ;
превод Лидија Капичић]. – Нови Сад : Културни центар Новог Сада, 2009
(Нови Сад : Футура). – [86] стр. : илустр. ; 21 x 21 cm

Упоредо срп. текст и енгл. превод. – Оба текста штампана у међусобно обрнутим
смеровима – Тираж 500

ISBN 978-86-7931-150-4

a) Међународни фестивал прозе Прозефест (3 ; 2009 ; Нови Сад) - Учесници - Биографије

COBISS.SR-ID 239053319